

מולטיברסיטה (Multiversitas) - לומדים ויוזמים בירושלים

תכנית ללימוד אקדמי ופעולה קהילתית באוניברסיטה העברית בירושלים

מרכז מינרבה לזכויות האדם באוניברסיטה העברית בירושלים השיק לאחרונה תוכנית ייחודית, המאפשרת למידה חווייתית ואינטראקטיבית של קורסים מבוססי-פרויקטים, בקבוצות רב-תרבותיות ומגוונות של סטודנטים יהודים ופלסטינים, מכל היחידות האקדמיות באוניברסיטה העברית. התוכנית עוסקת בנושאים שקשורים לחיים בחברה רב-תרבותית, צדק מעברי ופעולה קהילתית בערים שסועות, ועיקרה יצירת פלטפורמה אקדמית רב-תרבותית לעידוד ייזום פרויקטים מעשיים ומעורבות קהילתית, בדגש על המרחב העירוני של ירושלים. התוכנית הושקה בשנת 2020, והיא מתאפשרת הודות למענק משמעותי מיוזמת בניית השלום של האיחוד האירופי (European Union Peacebuilding Initiative).

מרכיבי התוכנית:

1. קורסים ייחודיים ולמידה מבוססת פרויקטים - התוכנית מציעה קורסים סמסטריאליים בני 4 נ"ז כל אחד, מחוגים שונים ומגוונים, אשר יהיו פתוחים לכל הסטודנטים באוניברסיטה על בסיס תחרותי. לכל קורס יתקבלו עד 20 סטודנטים, לאחר תהליך מיון, בשאיפה לכלול מספר דומה של סטודנטים יהודים ופלסטינים בכל קורס ולאפשר למידה בקבוצה קטנה ואינטימית. סטודנטים רשאים להשתתף בקורס אחד בשנה. סטודנטים המעוניינים להשתתף באחד הקורסים יגישו מועמדות באמצעות קול קורא שיתפרסם לקראת כל שנת לימודים.

הקורסים יהיו במתכונת של למידה מבוססת-פרויקטים (PBL – Project Based Learning). אלה קורסים שהלמידה התיאורטית בהם מכוונת על ידי שאלה מהעולם האמיתי ועבודה על פרויקטים מעשיים. הסטודנטים ילמדו את השאלה ויציעו יוזמות לפתרונה.

פירוט של ארבעת הקורסים של התוכנית, המתוכננים לשנה"ל תשפ"ג 2022-23, מופיע בהמשך. הקורסים מוכרים על ידי מרבית החוגים האקדמיים השונים וכן על ידי אבני פינה.

2. תכנית וקהילה לומדת: מרכיב חשוב בפרויקט הוא העשרת הכלים והיכולות של הסטודנטים שלומדים את הקורסים. את התוכנית תלווה מעטפת של פעילויות שכוללת סיורים, הרצאות וסדנאות בנושאים כמו ניהול מגוון, יזמות חברתית ועסקית, עצוב פרויקטים.

3. הכרה בקורסים: הקורסים מוכרים ברוב החוגים כקורסי בחירה מחוץ לחוג הלימודים וכן כקורסי בחירה בתוך החוג בפקולטות הרלוונטיות (בשנה"ל הקרובה – משפטים, מנהל עסקים וחינוך). כמו כן, הקורסים מוכרים במסגרת אבני פינה בכל התחומים (חברה, ניסויי רוח). הבחירה כיצד לרשום את הקורס היא בידי הסטודנטים.

קורסים מתוכננים לשנה"ל תשפ"ג 2022-23:

מסטר א'

• ירושלים של מטה: עבודה שקופה בעיר - (62686) / ד"ר עינת אלבין (הפקולטה למשפטים)

"עבודה שקופה" הנו מונח המצוי בספרות המחקרית - הסוציולוגית, כלכלית, מגדרית ומשפטית – המתייחס לעבודה שאינה מוכרת מבחינה חברתית וכלכלית או שאינה מוסדרת בצורה מספקת על ידי המשפט, כך שמי שמבצעות ומבצעים אותה חווים הפליה, פגיעה כלכלית, היעדר ביטחון תעסוקתי, מחסור בהגנה משפטית ועוד. במסגרת הקורס, נכיר את המחקר העוסק בעבודה שקופה, את התיאוריות השונות המגדירות מונח זה, ואת האתגרים האמורים, וזאת מנקודת מבט אינטרדיסציפלינרית המביאה מקורות ממגוון תחומי הידע שעוסקים בנושא. חלק מרכזי מהקורס יהיה

של מפגשים עם עובדות ועובדים שקופים ברחבי העיר ירושלים. אלה כוללים בעיר העתיקה, ילדים שמוכרים את מרכולתם בצמתי העיר, עובדים עם מוגבלות במפעל מוגן, עובדות חרדיות המועסקות בהפרדה בחברות היי-טק, עובדות סיעודיות זרות, ועובדי ועובדות הניקיון באוניברסיטה שלנו.

- **חינוך מגדר ואי שוויון – 34259 / ד"ר תניא בן ציון וגבי יעל בויס (בית הספר לחינוך)**
הקורס נועד לעורר שאלות ולהעניק כלים למחשבה מגדרית ביקורתית כאמצעי להבנה וניתוח של החברה והתרבות בהקשרים חינוכיים כבסיס ליצירת פתרונות צודקים ושוויוניים יותר. הקורס גם יזמן לסטודנטים. ות הזדמנות להתבונן באופן רפלקטיבי בהנחות היסוד המגדריות שמעצבות את חייהם. כלומדים וכמלמדים – בעבר, בהווה ובעתיד. הקורס אף ישמש מעין מעבדה שתאפשר לסטודנטיות ים לתרגם תאוריה לפרקטיקה ולהיפך, לרכוש מיומנויות חדשות ולעצב התערבות חינוכית שעשויה להתמודד עם חלק מהאתגרים שזיהו ולהציע להם פתרון יצירתי, מקומי ומעשי.

מסטר ב'

- **לכל מקום יש שם ולכל שם יש סיפור: צדק וכבוד במרחב הציבורי - עיון מחודש בשמות מקומות בירושלים בראיה תרבותית, היסטורית, פוליטית ומשפטית - 62957 / ד"ר לימור יהודה (הפקולטה למשפטים)**

הקורס יתמקד בשמותיהם של מקומות ציבוריים בירושלים על מנת לחקור מדיניות ופרקטיקות של צדק ושל חוסר צדק. שמות מקומות הם חלק מהמובן מאליו שסביבנו, אבל הם גם טומנים בחובם מטען היסטורי, תרבותי, דתי ופוליטי, המעניק במודע ושלא במודע, הכרה וכבוד ציבורי לאנשים, לקבוצות אוכלוסייה, לתרבויות או לסיפורים היסטוריים מסוימים. הסטודנטים יתוודעו לתפקיד שיש לשמות במרחב הציבורי, דרך התבוננות רב-תחומית וחוויתית בשמות ובמתן שמות לרחובות ומקומות במרחב העירוני של ירושלים.

- **יזמות אימפקט – 55980 / ד"ר דן מרום וד"ר עו"ד סאמי ארשיד (בית הספר למנהל עסקים)**
במהלך הקורס הסטודנטים יתנסו בעולם היזמות ע"י חלוקה לצוותי עבודה והקמת מיזם אימפקט משלב הרעיון ועד לתכנון היציאה לשוק. מיזמי האימפקט שיפותחו בקורס יתמקדו ביזמות מקומית בירושלים, תוך חתירה ליצירת מרחב משותף ובר-קיימא.
הקורס יתנהל בקבוצות של עד חמישה סטודנטים, עם תפקידים ברורים לכל סטודנט ודגש על עבודת צוות אפקטיבית וסינרגטית, תוך מתן תרומה אישית מובהקת.
הקורס יתחלק לשני חלקים כאשר החלק הראשון יוקדש לגיבוש הצוותים והרעיון (Exploration) והחלק השני לפיתוח המודל העסקי ומוצר ראשוני (Acceleration) - נשתמש במתודולוגיה ובתכנים של תכנית ההאצה המובילה בעולם, שהוקמה ופותחה ע"י היזם הסדרתי Steve Blank.